

8/2015

Momentti

Sisältö

- LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS** • Vahvistetut lait 2 • Hallituksen esitykset 2 • Valtioneuvoston asetukset 8
• MIETINNÖT YM. 9 • OIKEUSTAPAUKSET • Korkein oikeus 10 • Korkein hallinto-oikeus 12
• KKO:N VALITUSLUVAT 16

➤ VAHVISTETUT LAIT

- **Laki arvopaperimarkkinalain muuttamisesta, laki Finanssi- valvonnasta annetun lain muuttamisesta, laki luotto- laitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja laki rahoitusvakuusviranomaisesta annetun lain muuttamisesta (1278–1281/2015)**

HE 11/2015 vp
TaVM 4/2015 vp

Lait tulivat voimaan 26.11.2015.

Muutokset koskevat luopumista listayhtiön neljännesvuosikatsauksen ja johdon osavuotisen selvityksen julkistamisvaatimuksesta, liputusvelvollisuuden laajentamista käteisselvitettäviin johdannaisrahoitusvälineisiin sekä listayhtiön velvollisuutta julkistaa vuosittain maakohteisesti maksut sellaisten valtioiden hallituksille, joissa ne toimivat. Rike- ja seuraamusmaksun käyttöalaa laajennetaan. Seuraamuksen kohteena voi olla myös oikeushenkilön edustaja. Lainsäädäntöön lisätään säännökset seuraamusten rahallisista enimmäismääristä. Lisäksi muutetaan luottolaitostoiminnasta annetun lakia siten, että luottolaitoksen tai vastaavasti konsolidointiryhmän emoyrityksen hallitus on toimivaltainen hyväksymään elvytysuunnitelman. Rahoitusvakuusviranomaisesta annettuun lakiin tehdään viraston virkamiehen ilmoitusvelvollisuutta ja sisäpiirirekisterin pitoa koskeva tekninen muutos.

- **Laki kiinteistöverolain muuttamisesta (1291/2015)**

HE 26/2015 vp
VaVM 3/2015 vp

Laki tuli voimaan 3.11.2015. Laki sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2016 toimitettavassa kiinteistöverotuksessa. Lain 11 §:n 3 momenttia ja 12 §:n

1 momenttia sovelletaan kuitenkin ensimmäisen kerran vasta vuodelta 2017 toimitettavassa kiinteistöverotuksessa.

Muiden kuin vakituisten asuinrakennusten veroprosentin enimmäismäärää korotetaan siten, että se voi olla enintään 1,00 prosenttiyksikköä kunnan määräämää vakituisten asuinrakennusten veroprosentin enimmäismäärää korkeampi. Voimallaisrakennuksen ja -rakennelman kiinteistöveroprosentin enimmäismäärää korotetaan 3,10 prosenttiin. Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentin enimmäismäärää korotetaan 4,00 prosenttiin, ja rakentamattoman rakennuspaikan määritelmää tarkistetaan muun muassa rakennuspaikkaa koskevien rakennuskieltojen osalta. Yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli korotetaan 0,86–1,80 prosenttiin ja vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,39–0,90 prosenttiin.

- **Laki Euroopan unionin jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta (1292/2015)**

HE 12/2015 vp
SIVM 3/2015 vp

Laki tulee voimaan 18.12.2015.

Laissa säädetään menettelystä, jota noudatetaan, kun toisen Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelta laittomasti vietyt ja Suomessa sijaitsevat kulttuuriesineet palautetaan Suomesta asianomaiseen jäsenvaltioon.

➤ HALLITUKSEN ESITYKSET

- **Hallituksen esitys (HE 54/2015 vp) eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia siten, että

lyhytaikaisen viisumin epäämismitäöimis- ja kumoamispäätöksestä voisi valittaa hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus tutkisi, onko viisumia koskeva päätös tehty viisumisäännösten menettelysäännösten mukaisesti ja onko päätös perustunut säännöstyössä säädettyihin epäämismitäöimis- ja kumoamisperusteisiin. Oikaisuvaatimusmenettelyä käytettäisiin viisumiasioissa vain, kun on kyse ulkomailla Suomen edustuston tekemästä viisumin epäämismitäöimis- tai kumoamispäätöksestä. Esityksen tavoitteena on parantaa viisumivelvollisen oikeusturvaa. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2016.

- **Hallituksen esitys (HE 55/2015 vp) eduskunnalle laiksi rikoslain 48 luvun muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Rikoslakiin lisättäisiin uusi törkeää luonnonsuojelurikosta koskeva rangaistussäännös. Törkeää ympäristön turmelemista koskevaan rangaistussäännökseen lisättäisiin kaksi ankaroittamisperustetta, jotka korvaisivat yhden nykyisistä perusteista. Ympäristön turmelemista koskevia tunnusmerkistöjä selvennettäisiin. Luonnonsuojelulakiin, valaiden ja arktisten hylkeiden suojelusta annettuun lakiin, Suomen talousvyöhykkeestä annettuun lakiin ja Metsähallituksen erävalvonnasta annettuun lakiin tehtäisiin uudistuksen edellyttämät muutokset viittausäännöksiin. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

- **Hallituksen esitys (HE 59/2015 vp) eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 a §:n muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutoksia yhteisöjen saamien osinkotulojen verovapautta koskevaan sääntelyyn. Muutokset perustuvat Euroopan unionin ns. emo- ja tytä-

yhtiödirektiivin muutokseen. Osinkotulon verovapautta rajoitettiin siten, että osinko olisi veronalaista tuloa siltä osin kuin suoritus on verotuksessa vähennyskelpoinen osingon maksajalle. Jos suoritus on maksajalle vain osittain vähennyskelpoinen, osinko olisi veronalaista vain vähennyskelpoista määrää vastaavalta osin. Elinkeinoverolain osinkoverotusta koskevaan sääntelyyn lisättäisiin myös yleinen osinkoverotuksen väärinkäyttöä estävä säännös. Säännöstä sovellettaisiin yhteisöjen verotuksessa järjestelyihin, jotka eivät ole aitoja ja joilla pyritään perusteettomasti hyödyntämään osinkotulon verovapautta koskevia säännöksiä. Säännöksen soveltamisedellytysten täytyessä osinko olisi veronalainen. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 62/2015 vp) eduskunnalle laiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 1 §:n muuttamisesta annetun lain ja rikoslain 2a luvun muuttamisesta annetun lain kumoamisesta**

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi kesäkuussa 2015 vahvistettu sakon muuntorangaistuksen käytön laajentamista koskeva lainsäädäntö. Uudistusta ei voi toteuttaa ilman siihen osoitettua määrärahaa. Lait eivät ole vielä voimassa. Lait tulevat voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki, jonka voimaantulosta säädetään erikseen lailla. Esitys liittyy valtion vuoden 2016 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Kumoamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 65/2015 vp) eduskunnalle eräksi avioliittolain muutoksen edellyttämiseksi lainmuutoksiksi**

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi avioliittolakia, rekisteröidystä parisuhteesta annettua lakia, väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettua lakia, transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annettua lakia, uskonnonvapauslakia ja hedelmöityshoidoista annettua lakia. Ehdotetut muutok-

set ovat seurausta jo vahvistetusta lainmuutoksesta, jolla avioliittolain säännökset muutettiin sukupuolineutraaliin muotoon. Esityksen mukaan rekisteröidyn parisuhteen voisi muuttaa ilmoituksella avioliitoksi ja uusien parisuhteiden rekisteröinnistä luovuttaisiin. Transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annettua laista puolestaan poistettaisiin edellytys, jonka mukaan sukupuolen vahvistamista pyytävä henkilö ei saa olla avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2017.

● **Hallituksen esitys (HE 66/2015 vp) eduskunnalle laiksi esitutkintalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla pannaan täytäntöön rikoksen uhrin oikeuksia, tukea ja suojelua koskeva direktiivi. Esityksessä ehdotetaan, että esitutkintalain säännöksiä täydennettäisiin asianomistajalle tehtävien ilmoitusten osalta. Säännöksiä vangin tai tutkintavangin vapautumisesta ilmoittamisesta tarkistettaisiin. Esitutkintalakiin lisättäisiin säännökset asianomistajalle tehtävästä henkilökohtaisesta arvioinnista. Asianomistajan oikeutta asiakirjojen käännoksiin laajennettaisiin. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 72/2015 vp) eduskunnalle perinnönjaon oikaisua ja omaisuuden palautusvelvollisuutta koskevaksi lainsäädännöksi**

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi perintökaareen uusi perinnönjaon oikaisua ja omaisuuden palautusvelvollisuutta koskeva luku. Lisäksi ehdotetaan vähäisiä muutoksia isyyslakiin, oikeudenkäymiskaa-reen ja kuolleeksi julistamisesta annettuun lakiin. Ehdotettua sääntelyä sovelletaan tilanteissa, joissa perillisen tai yleistestamentin saajan oikeus perintöön on aiemmin toimitetussa perinnönjaossa sivuutettu tai lapsen ja vanhemman välinen suhde vahvistetaan vasta perinnönjaon jälkeen. Lähtökohtana on, että kuolinpesästä omaisuutta saaneet palauttavat aiemmin toimitetussa perinnönjaossa saamansa omaisuuden perinnönjaon oikaisua varten. Ellei perinnönjaon

oikaisusta saavuteta sopimusta, oikaisua vaativa voi hakea tuomioistuimelta pesänselvittäjän ja pesänjakajan määräämistä. Ehdotetut säännökset turvaavat perinnönjaossa sivuutetun oikeudet mukaan lukien tilanteet, joissa isyys vahvistetaan ennen 1.10.1976 avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen osalta miehen kuoleman jälkeen. Ehdotus liittyy 1.1.2016 voimaan tulevaan isyyslakiin. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan yhtä aikaa uudistetun isyyslain kanssa.

● **Hallituksen esitys (HE 73/2015 vp) eduskunnalle laeiksi puoluelain sekä ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi puoluelakia ja ehdokkaan vaalirahoituksesta annettua lakia. Puoluelain nojalla maksettavan valtionavustuksen (puoluetuki) käytön valvonta siirrettäisiin oikeusministeriöltä Valtiontalouden tarkastusvirastolle. Puoluetukea voisi jatkossa saada eduskunta-puolueiden lisäksi puolue, joka saa vähintään kahden prosentin valtakunnallisen kannatuksen eduskuntavaaleissa. Puoluetukea saava puoluetta ei myöskään poistettaisi puoluekisteristä, vaikka se ei olisi saanut kansanedustajapaikkaa kaksissa peräkkäisissä eduskuntavaaleissa. Puoluelaista poistettaisiin säännös, jonka mukaan puoluetuen jakoperustetta tarkistetaan, jos vähintään puolet puolueen kansanedustajista luopuu edustamasta puoluetta eduskunnassa. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastusoikeus laajennettaisiin presidentinvaalissa tukiyhdistyksiin. Ilmoitusvelvollisuus vaalirahoituksesta europarlamenttivaaleissa laajennettaisiin koskemaan myös toista varaedustajaa. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 74/2015 vp) eduskunnalle kuluttajariitojen vaihtoehtoista ratkaisemista koskevaksi lainsäädännöksi**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki, joka koskisi muusaa kuin viranomaisessa tapahtuvaa kuluttajariitojen ratkaisemista. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi

muutoksia kuluttajariitalautakunnasta ja liikennevahinkolautakunnasta annettuihin lakeihin sekä kuluttajansuojalakiin ja lakiin velan vanhentumisesta. Laeilla pantaisiin täytäntöön direktiivi kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta ja mahdollistettaisiin kuluttajariitojen verkkovälitteisestä riidanratkaisusta annetun asetuksen soveltaminen käytännössä. Ehdotetussa yksityisiä riidanratkaisuelimiä koskevassa laissa säädettäisiin elinten kokoonpanosta sekä riidanratkaisusta vastaavien henkilöiden kelpoisuudesta, riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta. Lisäksi lakiehdotus sisältää eräitä elimessä noudatettavaan menettelyyn liittyviä säännöksiä. Näistä merkittävin on ratkaisusuosituksen antamista koskeva 90 päivän määräaika. Kuluttajariitalautakunnasta ja liikennevahinkolautakunnasta annettuihin lakeihin tehtäisiin tarpeelliset menettelyä koskevat muutokset muun muassa käsittelyaikaisten osalta. Kuluttajariitalautakunnan toiminnan tehostamiseksi säädettäisiin lisäksi, että lautakunta voisi jättää sille tehdyn hakemuksen käsittelemättä, jos kuluttaja ei ole ensin ollut yhteydessä kuluttajaneuvontaan. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 9.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 75/2015 vp) eduskunnalle laeiksi kirkkolain muuttamisesta, evankelis-luterilaisen kirkon työmarkkinalaitoksesta annetun lain kumoamisesta sekä evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 3 §:n ja evankelis-luterilaisen kirkon työehtosopimuksista annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutoksia kirkon keskushallintoa koskeviin säännöksiin. Evankelis-luterilaisen kirkon työmarkkinalaitoksesta annettu laki ehdotetaan kumottavaksi. Työmarkkinalaitosta koskevat säännökset otettaisiin tarpeellisilta osin kirkkolakiin. Kirkon työmarkkinalaitoksen ja kirkkohallituksen suhdetta ehdotetaan selkeytettäväksi yhdistämällä työmarkkinalaitos lähemmäksi kirkkohallitusta samalla turvaten työmarkkinalaitoksen päätöksenteon riippumat-

tomuus. Kirkon ulkoasiain neuvosto lakkautettaisiin ja sen tehtävät siirrettäisiin piispainkokoukselle ja kirkkohallitukselle. Piispainkokouksen kokoonpanoa muutettaisiin siten, että sen jäseniä olisivat vain piispat. Kenttäpiisपालla olisi läsnäolo- ja puheoikeus. Kirkkoneuvoston valinta kansliapäällikköä lukuun ottamatta siirtyisi kirkolliskokoukselta kirkkohallitukselle. Kirkon eläkerahasto eriytettäisiin kirkon keskusrahastosta säätämällä kirkon eläkerahastosta kirkkolaissa ja kirkkojärjestyksessä. Muutos olisi lainsäädäntötekninen eikä vaikuttaisi eläketoimintaan. Kirkon yhteiskunnallisten tehtävien rahoituksen uudistuksen johdosta kirkkolakiin lisättäisiin säännös perusteista, joiden mukaan kirkon keskusrahastolle maksettava rahoitus jaettaisiin edelleen seurakunnille ja seurakuntayhtymille. Kirkkolain tilintarkastusta koskevia säännöksiä ehdotetaan muuttaviksi siten, että niissä otetaan huomioon vuoden 2016 alussa voimaan tuleva uusi tilintarkastusta koskeva lainsäädäntö. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 77/2015 vp) eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta**

Esityksen mukaan yliopistolakiin ja ammattikorkeakoululakiin lisättäisiin säännökset Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolisilta opiskelijoilta perittävistä lukuvuosimaksuista alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon johtavassa vieraskielisessä koulutuksessa. Lukuvuosimaksun määrä olisi vähintään 1 500 euroa lukuvuodessa. Korkeakoululla tulisi olla apurahajärjestelmä, jolla tuetaan maksulliseen tutkintokoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden opiskelua. Lisäksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain tilauskoulutusta koskevia säännöksiä täsmennettäisiin. Esityksessä ehdotetaan kumottaviksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain säännökset, jotka koskevat koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaa. Yliopistolain oikaisu menettelyä koskevaa säännöstä ehdotetaan lisäksi täsmennettäväksi. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016. Lukuvuosimak-

suja koskevia säännöksiä sovellettaisiin korkeakouluja velvoittavina vasta 1.8.2017 tai sen jälkeen opintonsa aloittaviin opiskelijoihin.

● **Hallituksen esitys (HE 80/2015 vp) eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatuslain sekä lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta siten, että jokaisella lapsella olisi oikeus saada varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Lapsella ei olisi oikeutta esiopetuksen ja perusopetuksen lisäksi järjestettävään osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen. Lapsella olisi kuitenkin oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen, mikäli lapsen vanhemmat tai muut huoltajat työskentelevät kokoaikaisesti taikka päätoimisesti opiskelevat, toimivat yrittäjänä tai ovat omassa työssä. Lapsella olisi lisäksi oikeus tarpeen mukaan 20 tuntia laajempaan varhaiskasvatukseen vanhemman osa-aikaisen tai väliaikaisen työssäkäynnin, työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen, kuntoutuksen tai muun vastaavan syyn vuoksi. Varhaiskasvatus olisi kuitenkin aina järjestettävä nykyisen laajuisena, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia taikka se on muutoin lapsen edun mukaista. Lapsella, jonka oikeus varhaiskasvatukseen on laajempi kuin 20 tuntia, olisi myös ennen oppivelvollisuusikää oikeus esiopetuksen ja perusopetuksen lisäksi järjestettävään osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen. Vastaavat muutokset ehdotetaan tehtäväksi myös lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain yksityisen hoidon tukea koskevaan sääntelyyn. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 82/2015 vp) eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta sekä luonnonsuojelulain ja metsästyslain muuttamisesta**

Laila vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta pantaisiin toimeen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus haitallisten vie-

raslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta. Asetusta sovelletaan EU:n tasolla määriteltäviin haitallisiin vieraslajeihin. Vastaavaa sääntelyä lajien maahantuonnin ja esimerkiksi niiden hallussapidon ja kasvattamisen kieltämiseksi sovellettaisiin ehdotetun vieraslajilain mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettyihin kansallisesti merkityksellisiin haitallisiin vieraslajeihin. Ehdotetulla lailla säädettäisiin myös eräistä muista toimenpiteistä vieraslajiriskien hallinnan parantamiseksi. Kiinteistönomistajilla olisi tietyin edellytyksin velvollisuus hävittää kiinteistöllä esiintyvä unioniin luetteloon kuuluva tai kansallisesti merkittävä haitallinen vieraslaji tai rajoittaa lajin leviämistä. Jos tällaisen lajin tiedetään yleisesti leviävän esimerkiksi kasvintaimien tai maa-aineksen mukana, aineistoja ammattimaisesti käsittelevillä toimijoilla olisi velvollisuus estää lajin leviäminen hallinnassaan olevan alueen ulkopuolelle. EU:n vieraslajiasetuksen ja ehdotetun vieraslajilain toimeenpanon viranomaistehtävistä vastaisivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Tulli sekä Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Toimeenpanon vaatimista suunnittelu- ja asiantuntijatehtävistä vastaisivat Luonnonvarakeskus ja Suomen ympäristökeskus. Sääntelyn lähtökohtana on, että rajoitusten ohella vieraslajiriskejä voidaan tehokkaimmin hallita nykyiseen tapaan tiedottamisen ja neuvonnan avulla viranomaisten, kansalaisten, järjestöjen ja alan yritysten yhteistyössä. Vieraslajilailla korvattaisiin luonnonsuojelulain säännökset vierasperäisten lajien leviämisen rajoittamisesta sekä metsästyslain säännökset muiden kuin riistaeläimiin kuuluvien vierasperäisten lintu- ja nisäkäslajien maahantuonnista ja luontoon laskemisesta. Esitykseen sisältyvät tämän vuoksi ehdotukset laeiksi luonnonsuojelulain ja metsästyslain muuttamisesta. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016. Kiinteistönomistajille ja ammattimaisille toimijoille säädettävät velvollisuudet tulisivat kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana sen jälkeen, kun haitallisten vieraslajien levinneisyydestä ja hallintatoi-

menpiteistä laadittava selvitys on valmistunut.

● **Hallituksen esitys (HE 86/2015 vp) eduskunnalle laeiksi maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta, saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain 14 §:n muuttamisesta sekä alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annettua lakia sisällyttämällä lakiin myös saariston tutkimus- ja kehittämishankkeet sekä säätämällä yhteistyöryhmiä. Saariston kehityksen edistämiseksi annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että saaristoasiain neuvottelukunta toimii maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annettua lakia poistamalla siitä valtakunnallista maaseudun kehittämisen- ja tutkimusrahaa ja maakunnan kehittämistä koskevat säädökset sekä lisäämällä tarvittavat säädökset hallituksen kärkihankkeeseen "Kilpailukyvyyn vahvistaminen elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla" sisältyvän alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistäminen määrärahan hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta ja seurannasta. Esityksellä siirrettäisiin eräitä maaseudun ja saariston kehittämiseen liittyviä tehtäviä työ- ja elinkeinoministeriöstä maa- ja metsätalousministeriöön. Työ- ja elinkeinoministeriölle alueiden kehittämistä vastaavana ministerinä kuuluisi edelleen saariston ja maaseudun kehittämisen yhteensovitus muun alueiden kehittämisen kanssa. Siirrettäviin tehtäviin kuuluisivat myös kansallisin varoin tapahtuva maaseudun kehittämistä koskevien valtakunnallisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoitus sekä Suomen kylätoiminta ry:n valtionavustuksen

hallinnointi. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 88/2015 vp) eduskunnalle laeiksi vähittäiskaupan sekä parturi- ja kampaamoliikkeen aukioloajoista annetun lain kumoamisesta ja sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi vähittäiskaupan sekä parturi- ja kampaamoliikkeen aukioloajoista annettu laki. Sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös kauppa-keskuksessa tai vastaavassa myymäläkeskityksessä toimivan pienyrittäjän oikeudesta pitää liikkeen suljettuna yhtenä päivänä viikossa. Esityksen tavoitteena on vapauttaa vähittäiskauppojen sekä parturi- ja kampaamoliikkeiden aukioloajat ja poistaa tarve aukio-ajoja koskeviin poikkeuslupiin sekä säilyttää kauppa-keskuksessa tai vastaavassa myymäläkeskityksessä toimivan pienyrittäjän oikeus yhteen vapaapäivään viikossa. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

● **Hallituksen esitys (HE 89/2015 vp) eduskunnalle laiksi kirjanpitolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lukuisia kohtia kirjanpitolaisissa. Muutokset perustuvat keskeisesti vuoden 2013 tilinpäätösdi- rektiivin täytäntöönpanoon. Muutoksilla kevennettäisiin tilinpäätössääntelyä etenkin pienyrityksille aiheutuvaa hallinnollista rasitetta. Laki mahdollistaisi kirjanpidon tietoteknisen välineistön kehityksen huomioimisen. Kirjanpitolainsäädäntö selkeytyisi, kun uudistetussa rakenteessa pieniä ja mikroyrityksiä koskevat tilinpäätössäännökset siirrettäisiin omaksi kokonaisuudekseen, erilliseen asetukseen. Yrittäjä saisi siten tyhjentävän tiedon, mitkä seikat tulee esittää tilinpäätöksessä. Samalla säädettäisiin uusi laki erityisestä tiedonantoveloitteesta kaivannaisteollisuutta ja puunkorjuuta

aarniometsissä harjoittaville yrityksille. Näiden yritysten tulisi raportoida maakohtaisesti eri maiden hallituksille ja niiden alaisille tahoille maksamansa rahasummat. Lisäksi osakeyhtiö- ja osuuskuntalakiin sekä luottolaitos- ja säästöpankkilakiin tehtäisiin kirjanpitolain uudistamisesta johtuvia tarkistuksia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 93/2015 vp) eduskunnalle laeiksi perhehoitolain 20 §:n, omaishoidon tuesta annetun lain 10 §:n, kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 23 §:n, sosiaalihuoltolain 27 e §:n, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain, työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain sekä urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi perhehoitolakia, omaishoidon tuesta annettua lakia, kuntouttavasta työtoiminnasta annettua lakia, sosiaalihuoltolakia, kehitysvammaisten erityishuollosta annettua lakia, työtapaturma- ja ammattitautilakia, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakia sekä urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annettua lakia. Lain-säädäntöön ehdotetaan lisättäväksi säännökset perhehoitajien, omaishoitajien, kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvien sekä vammaisten ja vajaakuntoisten työtoimintaan osallistuvien tapaturma- ja ammattitautiturvasta. Uutta vuoden 2016 alusta voimaan tulevaa työtapaturma- ja ammattitautilakia ei sovelleta muuhun kuin työ- ja virkasuhteessa tehtävään työhön sekä yrittäjätööhön. Sen vuoksi muiden henkilöryhmien tapaturma- ja ammattitautiturvasta on säädettävä mainittuja henkilöryhmiä koskevissa erityislaeissa. Esityksessä ehdotetaan erityislakeihin viittaussäännöstä, jonka mukaan mainittuihin erityisryhmiin kuuluvat tulisi vakuuttaa työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisella vakuutuksella. Tällöin heidän vakuutusturvansa vastaisi työntekijöille säädettävä turvaa kuten voimassa olevan lainsäädän-

nönkin nojalla. Tapaturma- ja ammattitautiturva ulotettaisiin samalla kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain nojalla järjestettävään työtoimintaan osallistuviin. Kehitysvammaisten osalta vakuuttamistilanne selkeytyisi ja ehdotettu muutos varmistaisi myös erityishuolto-ohjelmassa oleville kehitysvammaisille saman tapaturmaturvaa työtoiminnassa kuin muille vammaisille. Esityksessä ehdotetaan lisäksi tehtäväksi 1.1.2016 voimaan tuleviin työtapaturma- ja ammattitautilakiin, urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annettuun lakiin sekä maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin joukko lähinnä teknisluonteisia muutoksia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 94/2015 vp) eduskunnalle laeiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain ja työttömyysturvalain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia ja työttömyysturvalakia. Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa ehdotetaan säädettäväksi työttömyysvakuutusmaksujen soveltamisalasta. Nykyisin maksuvelvollisuus määräytyy tapaturmavakuutuslain soveltamisalan mukaan ja vain poikkeuksista soveltamisalaan on säädetty työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa. Maksuvelvollisuuden uudesta määrittelystä johtuen työttömyysturvalakiin ehdotetaan vähäisiä muutoksia, joista merkittävin on yrittäjämääritelmän muuttaminen. Samoin työttömyysetuuksien rahoituksesta annettuun lakiin ehdotetaan vähäisiä, lain toimeenpanoa helpottavia muutoksia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 95/2015 vp) eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi työttömyysvakuutusmaksut vuodelle 2016. Sekä palkansaajan että työnantajan keskimääräistä työttömyysvakuutusmaksua ehdotetaan korotettavaksi 0,50 pro-

senttiyksiköllä. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 1,15 prosenttia palkasta ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksu 1,00 prosenttia palkkasumman 2044500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 3,90 prosenttia palkasta. Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuksi ehdotetaan 0,46 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettavaksi työnantajan työttömyysvakuutusmaksuksi 1,00 prosenttia palkasta. Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksuksi ehdotetaan 1,00 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen määrästä palkkasumman 2044500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,10 prosenttia palkasta. Yliopistojen työttömyysvakuutusmaksuksi ehdotetaan 1,00 prosenttia palkasta palkkasumman 2044500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,78 prosenttia palkasta. Omavastuumaksun palkkasummarajoja ehdotetaan muutettavaksi siten, että täysimääräinen omavastuumaksu perittäisiin yrityksiltä, joiden palkkasumma olisi vähintään 32712000 euroa. Omavastuumaksua ei perittäisi yrityksiltä, joiden palkkasumma olisi enintään 2044500 euroa. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 98/2015 vp) eduskunnalle laeiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vakuutusyhtiölakia, työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia, vakuutuskassalakia, eläkesäätiölakia, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettua lakia, merimieseläkelakia ja maatalousyrittäjien eläkelakia. Muutokset perustuvat pääosin samanaikaisesti eduskunnan käsiteltävänä olevaan työ- ja elinkeinoministeriön hallituksen esitykseen kirjanpitolain muuttamiseksi. Kirjanpitosäännösten osalta muutokset ovat pääosin sisällöltään teknisiä tarkistuksia, jotka johtuvat siitä, että kirjanpitolakia sovelletaan taustalakina vakuutustoimialan yrityksiin. Vakuutusyhtiölain, eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain viittaussysteemiikkaa muutettaisiin siten, että sovellettavia kirjanpitolain sään-

nösten kanssa samansisältöisiä säännöksiä ei enää kirjoitettaisi auki näihin lakeihin, vaan kirjanpitolain säännöksiä sovellettaisiin viittaamalla niihin. Vastaavasti menetettäisiin osakeyhtiölain kanssa samansisältöisten säännösten soveltamisessa vakuutusyhtiöihin. Vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuva sääntely säilytettäisiin vakuutustoimialan yrityksiä ja eläkelaitoksia koskevissa yhteisöoikeudellisissa laeissa. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin kirjanpitolakiin ehdotetut muutokset 1.1.2016. Kirjanpitosäännöksiä on tarkoitus soveltaa ensimmäisen kerran vakuutusyrityksen kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1.1.2016 tai sen jälkeen.

● **Hallituksen esitys (HE 99/2015 vp) eduskunnalle laiksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta sekä eräksi muiksi laeiksi**

Esityksen tarkoituksena on edistää asumiskustannusten kohtuullisuuden toteutumista valtion tuemassa asuntokannassa. Valtion tukemien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen vuokrien ja käyttövastikkeiden määräytymisessä noudatettavaa omakustannusperiaatetta koskevia säännöksiä tarkennettaisiin muun muassa siten, että varautuminen tuleviin korjauksiin saisi olla enintään kohtuullista. Lisäksi eräitä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle kuuluvia korkotukilainojen maksuohjelmiin liittyviä tehtäviä siirrettäisiin Valtiokonttorille. Korkotuki- ja aravalainajärjestelmiin liittyviä muutostenhakusäännöksiä muutettaisiin siten, että muutoksenhaku hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttäisi pääsääntöisesti valituslupaa. Ehdotetut lakimuutokset poistaisivat nykyisenkaltaisia eroja eri vuokratyöyhteisöjen omistamien valtion tukemien asuntojen vuokratasoisissa ja madaltaisivat joissakin kohteissa ilmenneitä huomattavan korkeita vuokria. Korkotukilainajärjestelmän houkuttelevuuden parantamiseksi lainanlyhennysten määrää uusissa lainoissa lisättäisiin lainan alkuvuosina esityksen liitteenä olevan valtioneuvoston

asetuksen mukaisesti. Nykyiseen lyhennysohjelmaan verrattuna valtion korkotukimenot laskisivat hieman, ja samalla valtion takauksiin liittyvät riskit pienenisivät. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 102/2015 vp) eduskunnalle laiksi erillisten vesijätöjen lakkauttamisesta kiinteistöinä ja eräksi muiksi laeiksi**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki erillisten vesijätöjen lakkauttamisesta kiinteistöinä. Lain tavoitteena on parantaa kiinteistötietojärjestelmän selvyttä ja luotettavuutta maan omistuksen osoittajana saattamalla omistukseltaan epäselvät erilliset vesijätöt lainhuudatus- ja kiinnityskelpoisiksi yksiköiksi. Lain nojalla erilliset vesijätöt voitaisiin muodostaa tiloiksi tai liittää muuhun rekisteriyksikköön erillisenä kiinteistötoimituksena tapahtuvan omistusoikeuksien selvittämisen yhteydessä. Kiinteistönmuodostamislain toimitusinsinöörin kelpoisuusvaatimuksia koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että laista poistettaisiin toimitusinsinöörin alan tutkintoon sidottu toimivaltuus tehdä erilaisia kiinteistötoimituksia. Samalla ehdotetaan myös muutettavaksi kiinteistörekisterilakia, kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annettua lakia, kiinteistöjen kauppahintarekisterilakia ja kiinteistötoimitusmaksulakia. Muutokset ovat osin teknisiä ja johtuvat muun lainsäädännön muutoksista ja toimintaympäristössä tapahtuneista muutoksista. Lisäksi rajakuntien tilusjärjestelyistä annettu laki ja eräistä vesitilusjärjestelyistä annettu laki ehdotetaan kumottaviksi, koska lakeihin perustuvat tilusjärjestelytoimitukset ovat tulleet suoritetuiksi. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuonna 2016.

● **Hallituksen esitys (HE 105/2015 vp) eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia. Esityksen mukaan sairauspäivärahan määräytymisessä käytettävän vuo-

sittain palkkakertoimella tarkistettavan 70 prosentin korvaustasoon oikeuttavan vuosityötulon yläraja alennettaisiin nykyisestä 36419 eurosta 30000 euroon. Tulorajan ylittävältä osalta sairauspäivärahaa karttuisi nykyisen 40 prosentin sijasta 35 prosenttia 56032 euroon saakka ja sen ylittävältä osalta 25 prosenttia. Myös vanhempainpäiväraha- ja korvauksella maksettava 30 päivän korotettu 75 prosentin korvausaste ehdotetaan alennettavaksi 70 prosenttiin. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 106/2015 vp) eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta sekä apteekkimaksusta annetun lain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sairausvakuutuslakia, sairausvakuutuslain muuttamisesta annettua lakia sekä apteekkimaksusta annettua lakia. Esityksen tavoitteena on toteuttaa hallituksen päättämät säästöt sairausvakuutuksen lääke-, sairaanhoito- ja matkakorvausmenoissa vuodesta 2016 lukien. Vakuutetun omavastuusuuksia lääke- ja matkakustannuksista ehdotetaan korotettaviksi. Lisäksi myös lääkealan toimijoiden ehdotetaan osallistuvan vuoden 2016 lääkekorvaussäästöjen toteuttamiseen. Lääkevalmisteen myyntiluvan haltijoille tai myyntiluvan haltijan edustajille ja lääketukkukaupoille ehdotetaan säädettäväksi vuonna 2016 toteutettava kertaluonteinen palautusmaksu. Apteekkien osallistuminen toteutettaisiin muuttamalla apteekkimaksutaulukkoa väliaikaisesti. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 107/2015 vp) eduskunnalle laiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta**

Laissa ehdotetaan säädettäväksi muun muassa eurooppalaisen ammattikortin käyttöön ostopäivä

terveydenhuollon ammateissa komission täytäntöönpanosäädösten mukaisesti sekä hälytysmekanismista, jonka avulla toimivaltaiset viranomaiset voivat vaihtaa keskenään tietoja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammattitoimintaa koskevista kielloista ja rajoituksista. Ammattihenkilön kielitaitoon liittyvää sääntelyä ehdotetaan tarkennettavaksi. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

● **Hallituksen esitys (HE 109/2015 vp) eduskunnalle laiksi huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista. Esityksellä pannaan täytäntöön vuonna 2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/53/EU huviveneistä ja vesiskoottereista sekä direktiivin 94/25/EY kumoamisesta. Tarkoituksena on varmistaa huviveneiden, vesiskoottereiden, niiden varusteiden ja moottoreiden vaatimustenmukaisuus ihmisten turvallisuuden, terveyden, omaisuuden ja ympäristön suojelemiseksi. Lakiehdotuksen soveltamisalaan kuuluville tuotteille asetetaan vaatimustenmukaisuutta ja markkina-valvontaa koskevia säännöksiä. Laki mahdollistaisi edelleen tuotteiden innovatiivisen kehittämisen sekä historiallisten veneiden valmistuksen ja käytön. Esitys tukee hallitusohjelman kärkihanketta säädösten sujuvoittamisessa ja digitalisaation edistämisessä.

● **Valtioneuvosto peruutti hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi verotuksen oikaisemisesta oma-aloitteisesti annettujen tietojen perusteella vuonna 2016 (HE 32/2015 vp)**

Lakiehdotus sisälsi niin sanottua tehokasta katumista verotuksessa koskevat säännökset.

➔ **VALTIONEUVOSTON ASETUKSET**

● **Valtioneuvoston asetus maistraattien toimialueista, valtioneuvoston asetus rekisterihal-**

lintoasetuksen 10a §:n muuttamisesta ja valtioneuvoston asetus väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen 20a ja 44 §:n muuttamisesta (1254–1256/2015)

Asetukset tulevat voimaan 1.1.2016.

Asetuksiin tehdään Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien yhdistämisen edellyttämät säädösmuutokset. Lisäksi muutetaan väestötietojärjestelmästä annetun asetuksen säännöstä, jonka nojalla ulkomaan kansalaisen oleskeluoikeutta koskevia tietoja talletetaan väestötietojärjestelmään. Uusi asetus maistraattien toimialueista annetaan. Sen myötä maistraatteja on Ahvenanmaalla maistraatin tehtäviä hoitavan Ahvenanmaan valtionviraston lisäksi yhdeksän. Rekisterihallintoasetuksen 10a §:ää muutetaan niin, että aiemmin Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraatteihin sijoitetut virat, joihin on säädetty erityisiä kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia, säädetään muodostuvan Uudenmaan maistraatin viroiksi. Väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen 44 §:n 1 momentin 3 kohtaa muutetaan niin, että aiemmin Itä-Uudenmaan maistraatin toimivaltaan kuulunut Verohallinnon, Maahanmuuttoviraston ja paikallispoliisin tallettamat tietoja koskevien korjausten tallettamistoimivalta sekä näiden viranomaisten neuvonta säädetään muodostuvan Uudenmaan maistraatin tehtäväksi. Väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen 20a §:ää muutetaan niin, että ulkomaalaisen oleskeluoikeutta koskeva tietoina talletetaan jatkossa muuta kuin ensimmäistä oleskelulupaa koskevan hakemuksen pääperuste ja voimassaoloaika sekä oleskeluoikeuden rekisteröinnin ja oleskelukortin peruuttamisen pääperuste.

● **Valtioneuvoston asetus ajokortteista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (1264/2015)**

Asetus tuli voimaan 1.11.2015.

Kuljettajaopetuksen toteutuksen vaihtoehtoja lisätään, rajoituksia

poistetaan ja sääntelyä kevennetään. Simulaattorin käyttömahdollisuutta ajo-opetukseen lisätään, virtuaalista opetusympäristöä voidaan hyödyntää teoriaopetukseen osallistumisessa ja kouluttajalle annetaan enemmän harkintavaltaa toteutuksessa. Asetukseen sisältyy myös EU:n lainsäädännön toimeenpanoon liittyvä muutos automaattivaihteistoa koskevasta ehdosta ajokortissa.

● **Valtioneuvoston asetus ajoneuvojen rekisteröinnistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (1265/2015)**

Asetus tuli voimaan 16.11.2015.

Ajoneuvolain muuttamisesta annetulla lailla (176/2015) laajennettiin sähköisten palveluiden käyttömahdollisuuksia ajoneuvojen rekisteröintitoiminnassa. Rekisteröintitodistuksen I osaa ei enää edellytetä pidettäväksi mukana ajoneuvossa kotimaan liikenteessä, eikä todistuksen I osaa anneta automaattisesti rekisteri-ilmoituksen yhteydessä, vaan pyynnöstä. Lain voimaantulon jälkeen liikenteen valvonnasta vastaavat viranomaiset tarkistavat rekisterin tiedot sähköisistä tietojärjestelmistä. Raskaan liikenteen osalta velvollisuudesta pitää I osaa mukana kotimaan liikenteessä luovutaan siirtymäajan jälkeen 1.1.2017. Asetus muutetaan vastaamaan lainsäädännön muuttumista näiltä osin.

● **Valtioneuvoston asetus eräistä toimenpiteistä ja asiakirjoista isyysasioissa ja valtioneuvoston asetus oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta ja lääketieteellisestä selvityksestä (1275 ja 1276/2015)**

Asetukset tulevat voimaan 1.1.2016.

Asetuksessa eräistä toimenpiteistä ja asiakirjoista isyysasioissa säädetään tarkemmin lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta ja maistraatin tiedoksiantovelvollisuudesta sekä niistä asiakirjoista, joita voidaan pitää henkilöllisyystodistuksena tai muuna tähän verrattavana luotettavana asiakirjanäyttönä henkilöllisyydestä isyysasioissa. Asetuksella oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta ja lääketieteel-

lisestä selvityksestä toteutetaan oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta annetun lain muutoksista johtuvat välttämättömät muutostarpeet. Koska asetuksen valtuuttava säädöspohja muuttuu, on tarpeen antaa muutosasetuksen sijaan uusi asetus.

● **Valtioneuvoston asetus sähkön ja lämmön yhteistuotannon sekä teollisuuden ylijäämälämmön kustannus-hyöty-analysistä (1297/2015)**

Asetus tuli voimaan 9.11.2015.

Kyseessä on energiatehokkuuslain (1429/2014) nojalla annettavasta asetuksesta. Energiatehokkuuslaissa säädetään (27–29 §), milloin toiminnanharjoittajien on tehtävä ns. kustannushyöty-analyysi ja milloin sellainen voidaan jättää tekemättä. Asetuksessa säädetään kansallisista vapautusperusteista, joiden nojalla kustannushyöty-analyysejä ei tarvitse tehdä. Vapautusperusteet ilmenevät asetustekstiin liitetystä kahdesta taulukosta. Jos toiminnanharjoittaja joutuu tekemään kustannushyöty-analyyysin, asetuksessa määritetään ilmoituksen vaatimussisältö pääpiirteittäin. Kustannushyöty-analyyseistä tehtävät ilmoitukset vastaanottaa Energiavirasto, joka voi tarvittaessa ohjeistaa toiminnanharjoittajia kustannushyöty-analyyysin ja siitä tehtävän ilmoituksen teossa. Kysymyksessä on käytännössä harvoin sovellettavasta asetuksesta. Nykytiedon mukaan odotetaan nollasta kahteen ilmoitusta vuositasolla.

● **Valtioneuvoston asetus ampuma-aseasetuksen muuttamisesta, valtioneuvoston asetus lääkärin ilmoitusvelvollisuudesta ja terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeudesta aselupa-asioissa annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta ja valtioneuvoston asetus ampumaradoista (1305–1307/2015)**

Asetukset tulevat voimaan 1.12.2015.

Uusi ampumaratalaki (763/2015) ja muutokset ampuma-aselakiin (764/2015) tulevat voimaan 1.12.2015. Ampuma-aselain säilyttämistä, tehokkaita ilma-aseita ja

asealan elinkeinoa koskevat muutokset aiheuttavat muutostarpeita ampuma-aseasetukseen ja asetusta muutetaan niin, että se vastaa muutettua ampuma-aselakia. Ampuma-aselain terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeutta ja -velvollisuutta koskevaa 114 §:ää on lainmuutoksella tarkennettu ja asetusta lääkärin ilmoitusvelvollisuudesta ja terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeudesta aselupa-asioissa muutetaan siten, että se vastaa lakia. Ampumarataasetuksella annetaan ampumaratalain nojalla tarkempia säädöksiä ampumaratahakemuksen ja -ilmoituksen sisällöstä, lupahakemuksen ja ilmoituksen liiteasiakirjoista, järjestyssäännön sisällöstä ja esilläpidosta ampumaradalla ja ratavastaavan valvontatehtävästä.

● **Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen 13 §:n ja liitteen 5 muuttamisesta ja valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen 8 §:n muuttamisesta (1308–1310/2015)**

Asetukset tulevat voimaan 22.12.2015.

Kolmen asetuksen muutoksilla pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/39/EU direktiivien 2000/60/EY ja 2008/105/EY muuttamisesta vesipolitiikan alan prioriteettiaineiden osalta (ympäristölaatudirektiivi). Valtioneuvoston asetukseen vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista sisältyvää 33 prioriteettiaineen lueteloa tarkistetaan lisäämällä siihen 12 uutta prioriteettiainetta. Prioriteettiaineista uusista kuusi ja vanhoista kaksi luokitellaan vaaralliseksi aineiksi, seitsemän vanhan prioriteettiaineen ympäristölaatu-normeja tiukennetaan sekä kolmen vanhan ja viiden uuden prioriteettiaineen ympäristölaatu-normi asetetaan eliöstölle. Muiden aineiden ympäristölaatu-normit asetetaan vedelle. Ympäristölaatudirektiivi mahdollistaa vaih-

toehtoisten kansallisten ympäristölaatu-normien asettamisen ja käyttöönotton direktiivissä ensisijaisiksi määriteltyjen joko vesi tai eliöstönormien sijaan sekä myös vaihtoehdon joko eliöstönä käytetään kalaa, nilviäistä tai äyriäistä. Vaihtoehdot menettelyt eivät sisälly valtioneuvoston asetukseen vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen muutokseen. Vaihtoehtojes karsinnalla voidaan vaarallisten ja haitallisten aineiden tarkkailu- ja seurantakustannukset vähentää ja pitää kustannustehokkaina. Ympäristölaatudirektiivi liittyy kiinteästi direktiiviin 2000/60/EY yhteisön vesipolitiikan puitteista (vesipuitedi- direktiivi) ja direktiiviin 2008/56/EY yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista (meristrategiadirektiivi). Ympäristölaatudirektiivillä on siten vaikutusta myös vesienhoidon ja merenhoidon suunnitteluun. Tästä syytä myös valtioneuvoston asetusta vesienhoidon järjestämisestä ja valtioneuvoston asetusta merenhoidon järjestämisestä muutetaan.

➔ **MIETINNÖT YM.**

● **Selvitysmies Harri Hietala luovutti 15.10.2015 raporttinsa paikallisen sopimisen lisäämisestä oikeus- ja työministeri Jari Lindströmille.**

Selvityksen mukaan työpaikkojen sopimista tulisi lisätä, jotta työpaikat voisivat sopia vapaammin työsuhteen ehdoista, kuten palkoista ja työajasta. Henkilöstön asema tulisi ottaa paremmin huomioon yrityksen päätöksenteossa. Työnantajaliittoon kuulumattomien yritysten mahdollisuuksia sopia paikallisesti laajennetaan. Tällä hetkellä järjestäytymätön yritys ei voi hyödyntää työehtosopimusten lakia väljempää määräyksiä, jos ne edellyttävät paikallista sopimista tai koskevat vain järjestäytyneitä yrityksiä. Selvitys on luettavissa osoitteessa http://www.tem.fi/ajankohtaista/julkaisut/paikallista_sopimista_koskeva_selvitys.98033.xhtml.

● **Ympäristöministeriön haja-asutusalueiden jätevesilain-**

säädännön muutoksia valmistellut työryhmä luovutti 4.11.2015 raporttinsa ehdotuksista maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikaiselle.

Työryhmä esittää kolmea vaihtoehtoa, joiden tavoitteena on haja-asutuksen jätevesien käsittelyvaatimusten kohtuullistamisen mahdollistaminen. Vaihtoehtoista kaksi perustuvat jätevesijärjestelmien uusimiseen ja yksi jätevesiasetuksen poikkeamissäännöksen väljentämiseen. Työryhmä ei ole asettanut vaihtoehtoja paremmuusjärjestykseen, vaan se ehdottaa kaikkiin vaihtoehtoihin liittyen otettavaksi käyttöön palkkikokeilun kaltainen kannustin jätevesijärjestelmien uudistamiseen ja kotitalousvähennykseen sisällytettäisiin myös koko suunnittelutyön osuus. Raportti on luettavissa osoitteessa [http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Hajajatevesiasetukseen_haetaan_liievennyk%20\(36034\)](http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Hajajatevesiasetukseen_haetaan_liievennyk%20(36034)).

➔ KORKEIN OIKEUS

KKO:2015:66

**Lääkerikos
Tahallisuus – Olosuhdetahallisuus
Erehdys – Kieltoerehdys**

A oli tilannut postitse Yhdysvalloista verkkokaupasta 200 kappaletta 5 milligrammaa melatoniinia sisältäviä valmisteita. A:n katsottiin syyllistyneen tahalliseen lääkerikokseen. Kysymys myös kieltoerehdyksestä.

RL 4 luku 2 §
RL 44 luku 5 §
LääkeL 19 § 4 mom
VNA lääkevalmisteiden henkilökohtaisesta tuonnista Suomeen 3 § 3 mom

KKO:2015:67

**Lääkerikos
Muutoksenhaku – Muutoksenhakuoikeus
Syyte – Syytesidonnaisuus
Rangaistuksen määrääminen – Rangaistukseen tuomitsematta jättäminen**

A oli tilannut postitse Yhdysvalloista verkkokaupasta 960 kappa-

letta 3 milligrammaa melatoniinia sisältäviä valmisteita. Kysymys A:n muutoksenhakuoikeudesta Korkeimmassa oikeudessa, syytesidonnaisuudesta ja rangaistuksen määräämisestä.

OK 26 luku 1 §
OK 26 luku 2 §
ROL 11 luku 3 §
RL 44 luku 5 §
LääkeL 19 § 4 mom
VNA lääkevalmisteiden henkilökohtaisesta tuonnista Suomeen 3 § 3 mom

KKO:2015:68

**Ylimääräinen muutoksenhaku – Tuomion purkaminen rikosasiassa
Rikokseen osallisuus – Avunanto**

B ja C, jotka käräjäoikeudessa oli tuomittu avunannosta törkeään petokseen, eivät olleet hakeneet muutosta tuomioonsa. A, joka oli samassa jutussa päätekijänä tuomittu rangaistukseen törkeästä petoksesta, oli hakenut muutosta. Hovioikeus oli arvioinut esitettyä näyttöä hänen osaltaan toisin kuin käräjäoikeus ja katsonut, että A:n menettelyn olisi katsottava täyttäneen petoksen tunnusmerkistön, muttei törkeän petoksen tunnusmerkistöä. A:lle oli annettu haaste tiedoksi yli viiden vuoden kuluttua siitä, kun petosta koskevan syyteoikeuden vanhentumisaika oli alkanut. Hovioikeus oli hylännyt A:ta vastaan ajetun syytteen vanhentuneena.

B ja C hakivat rangaistustuomionsa purkamista sillä perusteella, että avunantoa koskeva syyte on hylättävä, koska päätekoa koskeva syyte on hovioikeudessa hylätty. Korkein oikeus katsoi lausumillaan perusteilla, ettei hovioikeuden päätekijää koskeva tuomio ollut oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 8 §:n 3 kohdassa tarkoitettu uusi seikka. (Ään.)

OK 31 luku 8 § 3 kohta

KKO:2015:69

**Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen – Lieventämisperusteet
Huumausainerikos – Törkeä huumausainerikos**

A oli laittomasti hankkinut 29 kilogrammaa marihuanaa, mistä mää-

rästä hän oli myynyt tai luovuttanut edelleen vähintään 15,8 kilogrammaa ja käyttänyt itse noin 400 grammaa. A oli kuitenkin oma-aloitteisesti ilmiantanut rikoksensa poliisille ja lisäksi osoittanut noin 11,2 kilogrammaa marihuanaa sisältäneen huumausainekätkön sijainnin, minkä vuoksi tuo osa huumausainesta oli saatu viranomaisten haltuun.

Kysymys siitä, miten A:n pyrkimys edistää rikoksensa selvittämistä ja poistaa sen vaikutuksia vaikutti A:lle tuomittavaan rangaistukseen.

RL 6 luku 3 §
RL 6 luku 4 §
RL 6 luku 6 § 3 kohta

KKO:2015:70

**Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa – Muutosperuste – Tarkistusperuste
Yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen
Kunnianloukkaus**

Käräjäoikeus oli tuominnut A:n yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä ja kunnianloukkauksesta yhteiseen sakkorangaistukseen ja velvoittanut hänet suorittamaan asianomistajalle vahingonkorvausta kärsimyksensä kumman rikoksen perusteella. Hovioikeus oli myöntänyt A:lle jatkokäsittelyluvan vain vahingonkorvausten osalta.

Korkein oikeus myönsi A:lle jatkokäsittelyluvan myös syyksilukemisen osalta tarkistusperusteella, koska käräjäoikeus ei ollut lausunut kaikista A:n esittämistä seikoista eikä niitä koskevasta selvityksestä, ja yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevan syytteen osalta myös muutospäätöksellä huomioon ottaen A:n muutoksenhakemuksessaan hovioikeudelle esittämät seikat ja lisäksi säännöksen tulkinnanvaraisuus.

RL 24 luku 8 §
RL 24 luku 9 § 1 mom
OK 25 a luku 11 § 1 mom 1 kohta
OK 25 a luku 11 § 1 mom 2 kohta

KKO:2015:71

Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuslajin valinta – Valvontarangaistus

**Pakottaminen
Vahingonteko**

Hovioikeus tuomitsi A:n pakottamisesta ja vahingonteosta 4 kuukauden 15 päivän ehdottomaan vankeuteen. A oli useita kertoja puhelimitse väkivallalla uhkaamalla saanut X:n luovuttamaan itselleen 1500 euroa. Lisäksi A oli heittänyt kiven ikkunalasien läpi asuntoon, jossa X oleskeli. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla katsottiin, ettei syyksi luettujen rikosten laatu estänyt valvontarangaistuksen tuomitsemista. Kysymys myös valvontarangaistuksen tuomitsemisen muista edellytyksistä.

RL 6 luku 11 a §

KKO:2015:72

**Kiinteistön kauppa – Vallintavirhe – Hinnanalennus
Kiinteistönvälitys – Vahingonkorvaus**

Myyjä oli ilmoittanut ostajille, että kaupan kohde sijaitsi alueella, jolle oli hyväksytty kaavarunko, ja että kiinteistö oli siinä asuinkäyttöön tarkoitettua aluetta. Myyjä ei ollut kertonut, että osa kiinteistöstä oli kaavarungossa osoitettu uimaran- ja venevalkama-alueeksi. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevin perustein katsottiin, että kiinteistössä oli maakaaren 2 luvun 18 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu vallintavirhe. Vrt. KKO:2001:74

Ostajilla oli oikeus hinnanalennukseen ja vahingonkorvaukseen.

MK 2 luku 18 §
MK 2 luku 31 §
L kiinteistöjen ja vuokrahuoneistojen välityksestä 9 §, 14 §

KKO:2015:73

Esteellisyys – Esittelijä

Kysymys kihlakunnansyyttäjän virasta virkavapaana olevan määräämisen oikeussihteerin esteellisyydestä toimia Korkeimmassa oikeudessa esittelijänä rikosasiassa. (Ään.) Ks. KKO:2015:39

OK 13 luku 6 § 1 mom 2 kohta
OK 13 luku 7 § 3 mom

KKO:2015:74

Menettämisseuraamus – Hyödyn menettäminen

A oli myynyt huumausaineita B:lle, joka ei ollut kaupantekohetkellä maksanut huumausaineista vaan oli jäänyt niistä velkaa. Korkeimman oikeuden tuomiosta ilmenevillä perusteilla katsottiin, ettei A:n huumausaineen myymisestä syntyneitä saatavaa B:ltä ollut pidettävä rikoslain 10 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuna rikoksen tuottamana taloudellisena hyötynä. A:ta ei tuomittu menettämään valtiolle saatavan arvoa.

RL 10 luku 2 § 1 mom

KKO:2015:75

Muutoksenhaku – Valitusosoitus Oikeudenkäyntimenettely – Tutkimatta jättäminen

Riita-asiassa ilman lainopillista apua toimineelle vastaajalle A:lle oli käräjäoikeudesta lähetetty tiedoksi kansliassa annetun tuomion niin sanottu lukukappale, jossa oli ollut mukana muutoksenhakuohjeet. A oli määrääjässä hyväksytysti ilmoittanut tuomioon tyytymättömyytensä. Kun A ei ollut pyytänyt käräjäoikeudelta toimituskirjaa tuomiosta, ratkaisun jäljennöstä valitusosoituksineen ei ollut hänelle toimitettu eikä myöskään pelkkää valitusosoitusta. A oli toimittanut valituksensa käräjäoikeuden kansliaan päivän myöhässä, minkä vuoksi se oli jätetty tutkimatta.

Valitusosoituksen antamatta jättäminen katsottiin menettelyvirheeksi. Koska virhe oli vaikuttanut tai sen voitiin otaksua olennaisesti vaikuttaneen siihen, että valitus oli jätetty myöhässä, asia palautettiin käräjäoikeuteen valitusosoituksen antamista varten.

OK 25 luku 3 §
OK 25 luku 11 § 1 mom
OK 25 luku 11 § 2 mom

KKO:2015:76

Oikeudenkäyntimenettely – Selvästi perusteeton vaatimus Velkomus Perintäkulut – Maksusuunnitelman purkamisesta aiheutuneet kulut

Velkoja oli haastehakemuksessa summaarisessa menettelyssä va-

tinut kuluttaja-asemassa olevalta velalliselta riidattomina pitämien luottokorttisaatavien lisäksi perintäkuluja, joihin sisältyi velallisen kanssa tehdyn maksusuunnitelman purkamisesta kymmenen euroa. Vastaajan jätettyä vastamatta kanteeseen käräjäoikeus oli yksipuolisessa tuomiossa hyväksynyt vaatimukset muutoin mutta hylännyt tuomiossa maksusuunnitelman purkamisesta vaaditut perintäkulut. Hovioikeus ei muuttanut käräjäoikeuden tuomiota.

Korkeimman oikeuden tuomiosta ilmenevillä perusteilla katsottiin, että velkojan vaatimus maksusuunnitelman purkamisesta aiheutuneesta perintäkulusta ei ollut oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 13 §:n tarkoittamalla tavalla siten selvästi perusteeton, että käräjäoikeus olisi voinut viran puolesta hylätä sen. (Ään.)

OK 5 luku 13 §
L saatavien perinnästä 4 §
L saatavien perinnästä 10 §
L saatavien perinnästä 10 a §
1 mom 7 kohta
L saatavien perinnästä 10 a § 3 mom

KKO:2015:77

Oikeudenkäyntimenettely – Tuomion perusteellinen – Tuomioistuimen ratkaisu – Jutun palauttaminen

Käräjäoikeus oli vahvistanut tuomiossaan V Oy:n kanteesta asiassa I, että M Oy:n patentti oli ollut alun alkaen mitätön. Tämän jälkeen käräjäoikeus oli hylännyt asiassa II antamassaan tuomiossa M Oy:n patentin loukkausta koskevan kanteen asiassa I antamansa ratkaisun johdosta. Sen varalta, että ratkaisu asiassa I ei saisi lainvoimaa, käräjäoikeus oli käsitellyt myös patentin loukkausta koskevaa asiaa ja lausunut perusteluissaan, että V Oy oli loukannut M Oy:n patenttia. M Oy oli valittanut kummastakin tuomiosta hovioikeuteen. Hovioikeus oli hylännyt patentin mitättömäksi julistamista koskevan kanteen asiassa I ja tutkinut asian II sekä vahvistanut, että V Oy oli loukannut M Oy:n patenttia. Hovioikeus oli palauttanut asian II käräjäoikeuteen M Oy:n korvausvaatimusten käsittelyä varten.

Korkein oikeus katsoi, ettei tuomioistuimen tullut ottaa kantaa vaatimukseen, josta se ei anna rat-

kaisua. Käräjäoikeuden ei siten olisi tullut arvioida perusteluissaan patentin loukkauksen perusteita, kun se jo oli asiassa I antamansa ratkaisun johdosta hylännyt patentin loukkausta koskevan kanteen. Hovioikeuden ei puolestaan olisi pitänyt tutkia ja ratkaista patentin loukkausta koskevaa kannetta, koska käräjäoikeuden ratkaisu ei ollut perustunut kanteen asialliseen tutkimiseen eikä väitettyä patenttia loukkaava menettely voinut olla muutoksenhaun kohteena asiassa. Asia II palautettiin kokonaan käräjäoikeuteen patentin loukkausta koskevan kanteen tutkimiseksi.

OK 24 luku 4 §
OK 26 luku 1 §

KKO:2015:78

**Tuomioistuimen päätösvaltaisuus
Oikeudenkäyntimenettely –
Oikeudenkäynnin edellytys –
Jutun palauttaminen
Lainvoima – Osittainen lainvoima**

Käräjätuomari oli yksin puheenjohtajana käsitellyt ja ratkaissut asian, jossa vastaajalle oli vaadittu rangaistusta muiden rikosten ohella lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Käräjäoikeus ei tämän vuoksi ollut ollut päätösvaltainen. Päätösvaltaisuuden puute ei ollut korjaantunut, vaikka asiaa oli sittemmin käsitelty laillisessa kokonpanossa hovioikeudessa. Asia palautettiin käräjäoikeuteen.

Kysymys myös tuomion osittaisesta lainvoimasta. (Ään.)

OK 2 luku 1 § 1 mom (811/2008)
OK 2 luku 6 § 1 mom (811/2008)

KKO:2015:79

**Maa-aineslaki – Ottajan korvausvelvollisuus
Tuomioistuimen toimivalta –
Tuomioistuimen asiallinen toimivalta – Yleinen tuomioistuin vai lunastustoimitus
Oikeudenkäyntimenettely –
Välituomio**

Kiinteistöjen omistajat olivat hakenneet maa-aineslain 9 §:n mukaista lunastustoimitusta, jossa heille määrättäisiin korvauksia X Oy:n kallioainesten ottamisen yhteydessä tekemien räjäytysten kiinteistöille aiheuttamista vahingoista.

X Oy katsoi, että toimivalta tutkia korvausvaatimukset kuului yleiselle tuomioistuimelle eikä lunastustoimikunnalle. Maa-oikeus katsoi välituomioissaan, että lunastustoimituksessa voitiin tutkia korvausvaatimukset sellaisten kiinteistöjen osalta, jotka sijaitisivat mainitussa säännöksessä tarkoitettulla tavalla maa-ainesten ottamispaikan lähistöllä. Koska tämä edellytys ei kysymyksessä olevien kiinteistöjen kohdalla täyttynyt, korvausvaatimukset tuli esittää yleisessä tuomioistuimessa.

Korkein oikeus katsoi ratkaisustaan ilmenevillä perusteilla, että korvausvaatimukset räjäyttämistä vahingoista voitiin tutkia maa-aineslain 9 §:n mukaisessa lunastustoimituksessa ja että korvausvaatimusten tutkimisen edellytyksenä ei ollut se, että kiinteistöjen tuli sijaita maa-ainesten ottamispaikan vieressä tai lähistöllä. Maa-oikeuden katsottiin menetelleen virheellisesti, kun se oli antanut asiassa välituomion.

Maa-ainesL 9 § 1 mom
KML 270 §
OK 16 luku 2 §
OK 24 luku 6 § 2 mom

KKO:2015:80

Kiinteistön kauppa – Esisopimus – Kiinteistön luovutuksen muoto

Kunta ja yhtiö olivat tehneet yritystilasopimuksen. Sopimus koski rakennuspaikkaa ja rakennusta, jonka kunta oli sitoutunut peruskorjaamaan yhtiön tarpeiden mukaiseksi. Sopimuksen mukaan yhtiö suorittaisi kunnalle 12 vuoden aikana lunastushinnan, minkä jälkeen kiinteistön omistusoikeus siirrettäisiin yhtiölle eri asiakirjalta. Sopimuksessa oli sen purkautumisen seurauksia koskeva ehto. Kunnan purettua sopimuksen yhtiö vaati, että kunta sopimusehdon mukaisesti palauttaa yhtiön maksamia lunastushintaeriä. Kunta kiisti yhtiön sopimusehdon sisältöä koskevan tulkinnan.

Korkein oikeus katsoi, että kyse oli kiinteistön kaupan esisopimuksesta. Esisopimusta ei ollut tehty maakaaren 2 luvun 1 ja 7 §:ssä säädetyllä tavalla. Koska kiinteistön kauppaa ja esisopimusta koskevan määrämuodon noudattaminen otetaan huomioon viran puolesta,

Korkein oikeus katsoi, että esisopimus sen purkamista koskevine ehtoineen oli pätemätön. Ks. KKO:1985-II-175

MK 2 luku 1 §
MK 2 luku 7 §

**➔ KORKEIN
HALLINTO-OIKEUS**

Yleishallintoasiat

KHO:2015:149

Julkinen hankinta – Soveltuvuutta koskeva vähimmäisvaatimus – Teknisen suorituskäytännön ja ammatillisen pätevyyden osoittamiseksi vaadittavat asiakirjat – Ehdokkaiden ja tarjoajien soveltuvuuden arviointi kansalliset kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa – Suhteellisuusperiaate

Hankintayksikkö oli pyytänyt tarjouksia kansallisen kynnysarvon ylittävistä sähköenergian hankinnasta sopimuskaudelle 1.6.2013–31.12.2016. Tarjouspyynnössä oli asetettu tarjouksen antajaa koskeva vähimmäisvaatimus, jonka mukaan tarjoajan on tullut vastata vähintään kahden vastaavan yrityksen/yhteisön sähkönhankinnan hoitamisesta moitteettomasti vähintään neljän vuoden ajan. Tarjoajan on tullut toimittaa vaatimuksen täyttymisen todentamiseksi pyydettyä tiedot kahdesta referenssiasiakkaasta. Hankintayksikkö oli sulkenut A:n tarjouskilpailusta sen vuoksi, ettei se ollut täyttänyt kyseistä soveltuvuusvaatimusta.

Markkinaoikeus hylkäsi A:n hankintapäätöksestä tekemän valituksen. Markkinaoikeus totesi, ettei asetetussa soveltuvuusvaatimuksessa ollut kysymys aiempiin tavaroitoimituksiin tai palveluihin liittyvästä asiakirjaselvityksestä, jonka osalta EU-kynnysarvot ylittäviä hankintoja koskevassa hankintalain 59 §:n 1 momentin 3 kohdassa mahdollisuus pyytää selvitystä on rajattu viimeksi kuluneen enintään kolmen vuoden aikaan. Markkinaoikeus katsoi muun ohella, että vaatimus on ollut perusteltu suhteessa hankinnan luonteeseen ja ettei sen voida katsoa olevan suhteellisuusperiaatteen vastainen.

Korkein hallinto-oikeus kumosi markkinaoikeuden päätöksen ja hankintapäätöksen.

KHO lausui, että vaikka EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa hankintaviranomaisella on harkintavaltaa vahvistaa tarjoajien soveltuvuutta koskevia vähimmäisedellytyksiä, voidaan näiden edellytysten täyttymisen osoittamisessa ja arvioinnissa nojautua ainoastaan hankintalain 59 §:n mukaiseen asiakirjaselvitykseen. Hankintalain 56 §:ssä tarkoitettujen soveltuvuusvaatimukset ja niitä koskeva hankintalain 59 §:n mukainen asiakirjaselvitys ovat tarjoajan soveltuvuuden arvioinnin kannalta keskinäisessä yhteydessä.

Asetettu soveltuvuusvaatimus kuvasi sinänsä tarjoajan kykyä suorittaa hankinta ja vaatimus liittyi hankinnan kohteeseen. Kysymystä soveltuvuusvaatimuksen suhteellisuusperiaatteen mukaisuudesta ja sen merkityksestä tarjoajien yhdenvertaisen kohtelun ja toimivan kilpailun kannalta arviotaessa tulkinnallista tukea voitiin hakea hankintalain EU-kynnysarvot ylittäviin hankintoihin sovellettavista hankintalain säännöksistä. Kansallisen kynnysarvon ylittävää hankintaa koskevassa tarjouspyynnössä ei ainakaan ilman erityisiä perusteita tulisi asettaa ankarampia tarjoajan soveltuvuutta koskevia vaatimuksia kuin EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa. Lähtökohtaisesti tarjoajien soveltuvuuden arviointia ei voitu pitää hankintalain esitöissä tarkoitettulla tavalla joustavampana kuin EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa, jos kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa tarjouspyyntöön sisällytetään vaatimuksia, joita ei sallita EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa.

KHO katsoi, ettei hankintayksikkö ollut esittänyt sellaisia hankinnan laatuun ja laajuuteen sekä luonteeseen ja arvoon liittyviä syitä, joiden perusteella asetetun vaatimuksen olisi voitu katsoa olevan oikeassa suhteessa sähköenergian häiriöttömään toimittamiseen liittyvään sinänsä hyväksyttävän tavoitteen kanssa. Vaatimus oli asetettu hankintalain 71 §:n vastaisesti. Vaatimus oli suhteellisuusperiaatteen vastainen sekä omiaan rajoittamaan kilpailua ja heikentämään tarjoajien tasapuolista kohtelua.

Laki julkisista hankinnoista 2 § 1 momentti, 69 § 2 momentti, 71 §, 56 § 1 ja 2 momentti, 59 § 1 momentti

KHO:2015:151

Julkinen hankinta – Hankintamenettelyn lainmukaisuus – Hankintapäätöksen kumoaminen – Tarjouspyynnön epäselvyys – Valitusperuste – Ratkaisun peruste – Ennakoitavuus – Viran puolesta tutkittu markkinaoikeudessa – Asianosaisten kuuleminen erikseen kumoamisen perusteista

Markkinaoikeus oli yhtiön A valituksesta kumonnut hankintapäätöksen tarjouspyynnön epäselvyyteen liittyvillä perusteilla, joihin A ei ollut valituksessaan vedonnut. A oli vaatinut hankintapäätöksen kumoamista sillä perusteella, että voittaneiden kahden tarjoajan B:n ja C:n tarjoukset eivät olleet tarjouspyynnön mukaisia. Korkeimmalle hallinto-oikeudelle tehdyssä valituksessaan yhtiö C katsoi, että markkinaoikeus oli menetellyt virheellisesti ratkaistessaan asianosaisia kuulematta perusteilla, joihin asiassa ei ollut vedottu.

Markkinaoikeuden toimivaltaan kuului hankintalain 94 §:n 1 momentin nojalla tutkia sille tehdystä valituksesta, onko hankinnassa menetelty lainkohdassa mainittujen säännösten vastaisesti. Hallintolainkäyttölain 33 §:n 1 momentin ja 51 §:n 1 momentin säännökset asian selvittämisestä ja ratkaisemisesta edellyttävät, että hallintotuomioistuimien asianosaisten esittämistä vaatimuksista ja selvityksistä riippumatta huolehtii asian selvittämisestä ja laillisesti oikeaan lopputulokseen päättämisestä.

Markkinaoikeus oli näin ollen voinut ottaa viran puolesta tutkittavakseen muitakin hankintamenettelyn lainmukaisuuden arviointia koskevia perusteita kuin ne, joihin muutoksenhakija tai muut asianosaiset olivat nimenomaisesti vedonneet.

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan markkinaoikeuden oli valitusperusteesta riippumatta ensimmäiseksi ratkaistava tarjouspyynnön hankintalain mukaisuus, missä tulkinnassaan markkinaoikeus otti huomioon hankintailmoituksen ja tarjouspyynnön tekstin sekä myös hankintapäätöksiäkir-

joista ilmenevät seikat vertailuperusteiden soveltamisesta.

Markkinaoikeus oli kuullut A:n valituksen johdosta hankintayksikköä ja tarjouskilpailun voittaneita yhtiöitä B ja C. Kuultujen yhtiöiden ja hankintayksikön tiedossa oli ollut, miten hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä oli ilmoitettu valittavien toimittajien lukumäärä sekä mitä vertailuperusteita tarjouskilpailussa oli käytetty ja miten niitä oli hankintapäätöstä tehdessä sovellettu. Nämä seikat olivat myös muutoksenhakijan tiedossa.

Markkinaoikeus ei ollut menetellyt virheellisesti, kun se ei ollut kuullut muutoksenhakijaa, hankintayksikköä ja voittaneita tarjoajia erikseen niistä seikoista, joiden perusteella tarjouspyyntöä oli tullut pitää epäselvänä harkittaessa hankintayksikön päätöksen kumoamista ja uuden kilpailutuksen järjestämisen edellytyksiä.

Äänestys 3–2 erikseen kuulemisen tarpeesta markkinaoikeudessa.

Laki julkisista hankinnoista (hankintalaki) 40 § 1 momentti, 41 § 1 momentti 7 kohta, 62 § 1 momentti, 94 § (321/2010) 1 momentti ja 105 § (131/2013) 1 momentti Hallintolainkäyttölaki 33 § 1 momentti, 34 § 1 momentti ja 51 § 1 momentti

KHO:2015:152

Julkinen hankinta – Hankinta-oikaisu – Päätös keskeyttää hankinta – Uusi hankinta-oikaisu – Päätös olla keskeyttämättä hankintaa – Valitusoikeus

Yhteishankintayksikkö oli pyytänyt tarjouksia tulostamisen ja kopioinnin kokonaispalvelujen hankinnasta kahteen osioon jaettuna. Hankintayksikkö oli 13.2.2012 valinnut osakokonaisuuteen 2 ainoan tarjoajan jättämän tarjouksen. Hankintayksikkö oli 4.4.2012 päättänyt käyttää hankinta-oikaisua itse-oikaisuna ja kumonnut 13.2.2012 tekemänsä hankintapäätöksen osakokonaisuuden 2 osalta ja keskeyttänyt hankinnan. Hankintayksikkö oli 5.4.2012 päättänyt tehdä uuden hankinta-oikaisun osakokonaisuudesta 2 siten, että 4.4.2012 tehty hankinta-oikaisupäätös oli kumottu ja 13.2.2012 tehty alkupe-
räinen hankintapäätös pysytetty voimassa.

Yhtiöt A ja B eivät olleet jättäneet tarjousta osakokonaisuudesta 2 vaan ainoastaan osakokonaisuudesta 1, jonka ne olivat myös voittaneet. Markkinaoikeus katsoi yhtiöiden A ja B valituksesta, että kun hankintayksikkö oli hankintaoikaisupäätöksellään keskeyttänyt hankintamenettelyn osakokonaisuuden 2 osalta ja kumonnut 13.12.2012 tekemänsä hankintapäätöksen, ei hankintayksikkö olisi voinut enää jatkaa kysymyksessä olevaa hankintamenettelyä, vaan hankintayksikön oli katsottava tehneen 5.4.2012 suorahankintapäätöksen. Markkinaoikeus katsoi, että alalla toimiminen riitti yhtiöiden A ja B asianosaisaseman edellyttämän oikeudellisen intressin perusteeksi tilanteessa, jossa oikeussuojapyyntö perustui kilpailuttamisen laiminlyömiseen. A:lla ja B:llä oli ollut oikeus saattaa asia markkinaoikeuden käsiteltäväksi. A:n ja B:n valituksen johdosta markkinaoikeus määräsi laittoman suorahankinnan johdosta hankintayksikön maksamaan seuraamusmaksua.

Korkein hallinto-oikeus kumosi ja poisti markkinaoikeuden päätöksen ja jätti A:n ja B:n markkinaoikeudelle tekemän valituksen tutkimatta. A ja B eivät olleet osallistuneet tarjouskilpailuun osakokonaisuudesta 2 eivätkä ne siis olisi voineet hakea muutosta alkuperäiseen hankintapäätökseen osakokonaisuudesta 2. Hankintapäätös oli tullut lainvoimaiseksi ennen kuin hankintayksikkö oli ottanut asian omasta aloitteestaan käsiteltäväksi hankintaoikaisuna.

Kun otettiin huomioon hankintaoikaisun tarkoitus kansallisenä muutoksenhakumenettelyä täydentävänä itseoikaisu- ja oikeussuojakeinona, hankintayksikön menettelyä, jossa hankintaoikaisua oli käytetty peräkkäisinä päivinä ja päädytty hankintapäätöksen oikaisematta jättämiseen, ei voitu pitää hankintalain vastaisena. Tilanteen ennallistamisessa itseoikaisuna ei ollut kysymys myöskään suorahankintaa koskevasta päätöksestä.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, etteivät A:n ja B:n ilmoittamat syyt sille, että yhtiöt eivät olleet tehneet tarjousta palvelukokonaisuudesta 2, liittyneet niihin syihin, joiden perusteella hankintayksikkö päätti sittemmin keskeyttää hankinnan, mutta jonka päätöksen se peruutti

välittömästi seuraavana päivänä. Tällaisena syynä asian myöhemmälle saattamiselle markkinaoikeuden käsiteltäväksi ei voitu pitää myöskään sitä, että tarjouspyynnön mukaan palvelukokonaisuuden hankinnat liittyivät yhteishankintayksikön asiakkaiden valintojen perusteella toisiinsa siten, että asiakkaat saattoivat valita jomankumman palvelukokonaisuuden. Yhtiöillä ei siten ollut esittämillään perusteilla hankintalain 85 §:n (321/2010) 1 momentissa tarkoitettua oikeutta saattaa asiaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Laki julkisista hankinnoista 80 § (321/2010), 85 §:n (321/2010) 1 momentti ja 86 §:n (321/2010) 1 momentti

KHO:2015:153

Oikeusapu – Kunnallisvalitus – Kunnan jäsenen valitus – Myöntämisedellytykset – Oikeusavun lakkaaminen – Avustajan palkkio

Hallinto-oikeus oli määrännyt lakkautettavaksi alaikäisille lapsille kunnallisvalitusta varten myönnetyn oikeusavun sen myöntämisaikakohdasta lukien. Oikeusapulain 6 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla oikeusapuun ei kuulu avustaminen asiassa, jossa oikaisuvaatimus- tai valitusoikeus perustuu kunnan tai muun julkisyhteisön jäsenyyteen. Lain vastaisesti myönnetty oikeusapu oli voitu lakkauttaa sen myöntämisaikakohdasta lukien, eikä avustajalle voitu määrätä maksettavaksi palkkiota valtion varoista.

Oikeusapulaki 6 § 2 momentti 4 kohta, 16 § 1 ja 2 momentti

KHO:2015:160

Metsätalous – Rahoitus – Valitusoikeus – Tieosakas – Tiekuunta – Yhteishanke – Metsätie – Yksityinen tie – Perusparannus – Toteutuskustannukset – Tuki – Laki kestävän metsätalouden rahoituksesta

Metsäkeskus oli myöntänyt kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaista tukea metsätien perusparannuksen toteutuskustannuksiin. Päätös oli lähetetty postitse B:lle, joka oli ilmoitettu hankkeen osakastiloja edustavaksi asiamieheksi. B oli mainitun yksi-

tyisen tien tiekunnan puheenjohtaja.

Yksitystien osakas A oli valituksessaan vaatinut metsäkeskuksen päätöksen kumoamista, koska päätöksellä metsätien perusparannuskustannuksiin myönnetyn tuen määrä oli pienempi ja tieosakaiden maksuosuus vastaavasti suurempi kuin se tiekunnalle lähetetyn alustavan päätöksen mukaan olisi ollut.

Hallinto-oikeus jätti A:n valituksen tutkimatta. Hallinto-oikeuden päätöksen perustelujen mukaan tuki oli myönnetty tiekunnalle eikä metsäkeskuksen päätöstä ollut siten kohdistettu suoraan A:han. Vaikka metsäkeskuksen päätös vaikutti A:n maksettavaksi tulevaan osuuteen hankkeen kokonaiskustannuksista, päätöksellä ei ollut sellaisia hallintolainkäyttölain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja välittömiä vaikutuksia A:n oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun, että A:lla olisi ollut valitusoikeus asiassa.

Kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lain 2 §:n 1 momentin mukaan rahoitusta ei voitu myöntää tiekunnalle. Tiekunnan sijasta rahoituksen saajina olivat tieosakkaat maanomistajina, joiden yhteishankkeesta asiassa oli kysymys. Yhteishankkeeseen osallistuvien edustamisesta ja heidän puhevaltansa käyttämisestä ei ollut säädetty laissa. Kun tuki oli myönnettävissä vain maanomistajille, metsäkeskuksen päätöksen oli hallintolainkäyttölain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla katsottava kohdistuvan A:han, ja hänellä oli valitusoikeus asiassa.

Hallinto-oikeuden päätös kumottiin ja asia palautettiin hallinto-oikeudelle uudelleen käsiteltäväksi.

Laki kestävän metsätalouden rahoituksesta 2 § 1 ja 2 momentti sekä 33 § 2 momentti

Hallintolainkäyttölaki 6 § 1 momentti

Asetus kestävän metsätalouden rahoituksesta (1311/1996) 17 § 3 momentti

MMM:n määräykset nro 50/99

(Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla tapahtuva suunnittelu)

Ks. kestävän metsätalouden määräraikainen rahoituslaki (34/2015) 4 ja 46 § sekä valtionavustuslaki 34 §

Ympäristöasiat

KHO:2015:150

Vesitalousasia – Pohjavesi – Lämpökaivo – Maalämpöpjärjestelmä – Pohjaveden laatu – Pilaantuminen – Ympäristönlaatusormit

Taloyhtiö oli hakenut vesitalouslupaa neljäntoista 220 metriä syvän maalämpökaivon rakentamiseen pohjavesialueelle. Lupaa haettaessa lämpökaivoista oli porrattuna jo kaksitoista. Samalla pohjavesialueella sijaitsi kunnan päävedenottamo, jonka suoja-alueen ulkopuolella hankekiinteistö sijaitsi. Alueen pohjavedessä oli todettu liuotinjäämiä useassa havaintopisteessä.

Vesitaloushankkeen luvanvaraisuutta koskevan vesilain 3 luvun 2 §:n mukaan luvanvaraisen muutoksen kohteena voi olla myös pohjaveden laatu. Lisäksi 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen haitalliset muutokset pohjavesiesiintymän tilassa voivat viitata muutoksiin niin pohjavesien määrällisessä kuin kemiallisessa tilassakin. Pykälän 1 momentin 5 kohdan perusteella lämpökaivokentän rakentamiseen yhdyskunnan vedenhankintakäytössä olevalla pohjavesialueella voidaan edellyttää lupaa mahdollisen suoja-alueen rajauksesta riippumatta. Kun hankekiinteistön ympäristössä lisäksi oli pilaantuneita maa-alueita ja pohjavettä, saattoi lämpökaivojen po-raamisesta ja kaivutöistä aiheutua vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja haitallisia vaikutuksia pohjavesiesiintymän tilaan.

Vesitalousluvan myöntämisen edellytyksiä tuli arvioida vesilain 3 luvussa säädetyn intressivertailun perusteella. Tässä tapauksessa hankkeesta saatavat hyödyt koituvat ainoastaan yksityiselle edulle eli luvanhakijana olevalle taloyhtiölle maalämpöpjärjestelmästä saatavan energiatuotannon kautta. Tätä hankkeesta saatavaa yksityistä hyötyä oli vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan verrattava hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Yleiselle edulle aiheutuvia menetyksiä arvioitaessa voitiin vesilain 3 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla muun ohella ottaa huomioon pohjavesien kemiallisen tilan arvi-

ointiin tarkoitettujen ympäristönlaatusormit. Hankkeesta yleiselle edulle koituvat menetykset kohdistuivat tässä tapauksessa yhdyskunnan vedenottoon ja veden käyttöön talousvetenä sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaan arviotavan pohjaveden kemialliseen tilaan.

Hankkeesta yksityiselle edulle saatavat hyödyt eivät olleet yleiselle edulle aiheutuvia menetyksiä huomattavasti suurempia, eikä vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja luvan myöntämisen edellytyksiä ollut.

Vesilaki (587/2011) 3 luku 2 § 1 momentti, 4 § 1 momentti ja 6 § 2 momentti

KHO:2015:158

Maankäyttö ja rakentaminen – Muutoksenhaku – Valtakunnan toimivalta lainkäyttöä koskevissa asioissa – Jatkovalitus – Valituslupa – Rakennuslupa – Ahvenanmaa

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 190 §:n 3 momentin mukaan muun muassa rakennuslupaa koskevassa asiassa hallinto-oikeuden päätökseen, jolla ei ole muutettu valituksen kohteena olutta viranomaisen päätöstä saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ahvenanmaan hallintotuomioistuin oli hylännyt A:n valituksen kunnan rakennusteknisen lautakunnan päätöksestä, jolla rakennustekninen lautakunta oli hylännyt A:n lisärakentamista koskevan rakennuslupahakemuksen. Korkein hallinto-oikeus lausui, että Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 23 kohdan säännös huomioon ottaen kysymys siitä, edellyttikö A:n hallintotuomioistuimen päätöksestä tekemän valituksen tutkiminen valituslupaa oli ratkaistava maankäyttö- ja rakennuslain 190 §:n 3 momenttia soveltaen. Valituksen tutkiminen korkeimmassa hallinto-oikeudessa edellytti valituslupaa. Valituslupahakemus hylättiin hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentin nojalla.

Ahvenanmaan itsehallintolaki 27 § 23 kohta
Maankäyttö- ja rakennuslaki 190 §

3 momentti (1129/2008) Hallintolainkäyttölaki 13 § 2 momentti

KHO:2015:159

Maankäyttö ja rakentaminen – Muutoksenhaku – Valtakunnan toimivalta lainkäyttöä koskevissa asioissa – Jatkovalitus – Valituslupa – Asemakaava – Oikeusvaikutteinen yleiskaava – Ahvenanmaa

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 188 §:n 5 momentin (1129/2008) mukaan hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella olevaa asemakaavaa ja jolla ei ole muutettu valituksen kohteena olutta viranomaisen päätöstä siltä osalta, johon valitus kohdistuu, saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ahvenanmaan hallintotuomioistuin oli hylännyt A:n valituksen kunnanhallituksen asemakaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Asemakaava sijaitsi alueella, jolla oli voimassa 18.9.2001 vahvistettu osayleiskaava. Korkein hallinto-oikeus lausui, että Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 23 kohdan säännös huomioon ottaen kysymys siitä, edellyttikö A:n hallintotuomioistuimen päätöksestä tekemän valituksen tutkiminen valituslupaa oli ratkaistava maankäyttö- ja rakennuslain 188 §:n 5 momenttia soveltaen. Valituksen tutkiminen korkeimmassa hallinto-oikeudessa edellytti valituslupaa. Valituslupahakemus hylättiin hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentin nojalla.

Ahvenanmaan itsehallintolaki 27 § 23 kohta
Maankäyttö- ja rakennuslaki 188 § 5 momentti (1129/2008) Hallintolainkäyttölaki 13 § 2 momentti

Verotusasiat

KHO:2015:154

Lahjavero – Sukupolvenvaihdoshuojennus – Yritystoiminnan jatkaminen – Osakeyhtiö – Osakkeet – Äänioikeus

A, joka omisti osakeyhtiön 100:sta osakkeesta 17 osaketta, aikoi lahjoittaa lapsenlapselleen 10 osaketta siten, että A pidättää itsellään lah-

jaksi annettaviin osakkeisiin liittyvän äänioikeuden. Lahjansaaja oli kyseisen yhtiön hallituksen jäsen ja työskenteli yhtiön palveluksessa. Äänioikeuden pidättämisestä johdettua lahjansaajan ei katsottu jatkuvan yritystoimintaa perintö- ja lahjaverolain 55 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla lahjaksi saamilaan varoilla. Ennakkoratkaisu. Äänestys 4-1.

Perintö- ja lahjaverolaki 55 § 1 momentti

KHO:2015:155

Tuloverotus – Yritysjärjestely – Liiketoimintasiirto – Liiketoimintakokonaisuus – Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö

Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö A siirsi yhden kiinteistön, jolla toimi 133 vuokratilaista ja josta kertyneet vuokratulot olivat noin 2,5 miljoonaa euroa, uuteen yhtiöön, B Oy:öön. B Oy:stä muodostettiin myös keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö. Järjestelyyn sovellettiin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 d §:ssä tarkoitettua liiketoimintasiirtoa koskevaa säännöstä. Ennakkoratkaisu verovuosille 2013 ja 2014.

KHO:2015:156

Tuloverotus – Yritysjärjestely – Osittaisjakautuminen – Liiketoimintakokonaisuus – Asuntoosakeyhtiö

Aravakiinteistöjä omistava A Oy aikoi siirtää osittaisjakautumisella

91 huoneiston käsittävän vuokratalokiinteistön B Oy:lle siten, että A Oy:n kokonaan omistava konsernin emoyhtiö sai vastikkeeksi B Oy:n osakkeita. B Oy oli sen jälkeen tarkoitus muuttaa asuntoosakeyhtiöksi, minkä jälkeen emoyhtiö myisi yksittäiset osakehuoneistot. Järjestelyn katsottiin kohdistuvan liiketoimintakokonaisuuteen, ja siihen sovellettiin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c §:ssä tarkoitettua osittaisjakautumista koskevaa säännöstä. Ennakkoratkaisu verovuosille 2013 ja 2014.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 52 c §

KHO:2015:157

Elinkeinotulon verotus – Jälkiverotus – Rahanarvoinen etuus – Arvonlisävero – Arvonlisäveron määräämisen määräaika

Yhtiölle ei syntynyt elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua rahanarvoista etuutta mahdollisesti perusteettomasti vähennetyn arvonlisäveron johdosta tilanteessa, jossa arvonlisäveron määräämistä koskeva kolmen vuoden määräaika oli kulunut umpeen. Yhtiön tuloon ei siten voitu lisätä mainittua vähennetyn arvonlisäveron määrää, vaikka tuloverotukseen liittyvä viiden vuoden jälkiverotusaika oli vielä avoinna. Verovuosi 2005.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 4 §

► KKO:N VALITUSLUVAT

VL:2015-77

Kiinteistötoimitus

Kunta oli tehnyt maanomistajan kanssa maankäyttösopimuksen. Sopimuksen mukaan kunta sai maaomistajan omistamalle kiinteistölle kuusi metriä leveän rasiteoikeuden liitekarttaan merkityille hiihtoladuille ja poluille. Asemakaavaan oli merkitty ulkoilureitti ja ohjeellinen yleiselle jalankululle, polkupyöräilylle ja latu-uralle varattu alue. Kiinteistö oli myyty ja uusi omistaja väitti, ettei hän ollut tietoinen maankäyttösopimuksista. Ulkoilureittitoimituksessa kiinteistölle oli perustettu kaksi kuusi metriä leveää reittiä. Kysymys ulkoilureitin perustamisen edellytyksistä.

VL:2015-78

Oikeudenkäyntimenettely – Pääkäsittely hovioikeudessa – Kavallus – Törkeä kavallus

Kysymys hovioikeuden velvollisuudesta toimittaa törkeää kavallusta koskevassa asiassa vastaajan vaatimuksesta pääkäsittely.

VL:2015-80

Esteellisyys

Kysymys kiinteistötoimituksessa toimineen kartoittajan esteellisyydestä.